GIBRID TA’LIM MODELIDA O‘QUV RESURSLARINI TASHKIL ETISHNING OPTIMAL STRATEGIYALARI

Yuldasheva Mastona Muxubillayevna
(PhD) f.f.f.d, Guliston davlat pedagogika instituti
e-mail: yuldashevamastona@gmail.com
Javliyeva Farangiz Davron qizi
Talaba, Guliston davlat pedagogika instituti
e-mail: javliyevafarangiz7@gmail.com

Annotatsiya: ushbu maqolada zamonaviy ta’lim tizimida keng qo‘llanilayotgan gibrid ta’lim modeli, uning asosiy tamoyillari va o‘quv resurslarini tashkil etishning samarali strategiyalari tahlil qilingan. Shuningdek, raqamli texnologiyalar va an’anaviy ta’lim usullarini uyg‘unlashtirishning afzalliklari, interaktiv o‘quv muhitini yaratish imkoniyatlari va sifatli o‘quv jarayonini ta’minlash mexanizmlari yoritilgan. Maqola oliy ta’lim, umumta’lim hamda kasbiy ta’lim tizimida gibrid modelni joriy etish bo‘yicha tavsiyalarni o‘z ichiga oladi.

Kalit so‘zlar: gibrid ta’lim, raqamli texnologiyalar, masofaviy ta’lim, o‘quv resurslari, interaktiv platforma, ta’lim sifatini oshirish, innovatsion ta’lim.

Abstract: This article analyzes the hybrid learning model widely used in the modern education system, its main principles, and effective strategies for organizing educational resources. It also highlights the advantages of integrating digital technologies with traditional teaching methods, the opportunities for creating an interactive learning environment, and the mechanisms for ensuring a high-quality educational process. The article includes recommendations for implementing the hybrid model in higher, general, and vocational education systems.

Keywords: hybrid learning, digital technologies, distance education, learning resources, interactive platform, improving education quality, innovative learning.

Аннотация: В данной статье проанализирована гибридная модель обучения, широко применяемая в современной системе образования, её основные принципы и эффективные стратегии организации учебных ресурсов. Также раскрываются преимущества интеграции цифровых технологий с традиционными методами обучения, возможности создания интерактивной образовательной среды и механизмы обеспечения качественного учебного процесса. В статье приведены рекомендации по внедрению гибридной модели в систему высшего, общего и профессионального образования.

Ключевые слова: гибридное обучение, цифровые технологии, дистанционное образование, учебные ресурсы, интерактивная платформа, повышение качества образования, инновационное обучение.

So‘nggi yillarda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi ta’lim tizimida tub o‘zgarishlarga sabab bo‘lmoqda. Gibrid ta’lim modeli (blended learning) ana shunday o‘zgarishlarning amaliy ko‘rinishi bo‘lib, an’anaviy sinf xonasida olib boriladigan darslar bilan masofaviy onlayn ta’lim shakllarini birlashtiradi. Bu model ta’lim jarayonini yanada moslashuvchan, samarali va individual ehtiyojlarga mos holga keltiradi [1, 45-b.].Gibrid ta’limning dolzarbligi pandemiyadan keyin yanada ortdi. Ta’lim jarayonini to‘xtatmasdan davom ettirish uchun ko‘plab mamlakatlarda masofaviy va aralash ta’lim modellaridan foydalanila boshlandi [2, 112-b.]. Hozirgi kunda O‘zbekiston oliy va umumiy o‘rta ta’lim tizimida ham gibrid modelni joriy etish bo‘yicha amaliy ishlar olib borilmoqda.Gibrid modelda ta’limning asosiy tarkibiy qismlari quyidagilardan iborat:

An’anaviy o‘qitish metodlari (ma’ruza, seminar, amaliy mashg‘ulot);
Onlayn ta’lim resurslari (videodarslar, virtual laboratoriyalar, interaktiv platformalar);
Mustaqil o‘qish uchun qo‘shimcha materiallar;

Gibrid ta’lim modeli - bu ta’lim jarayonida onlayn va oflayn komponentlarning uyg‘unlashuvi orqali samaradorlikni oshiruvchi yondashuvdir [3, 87-b.]. U ta’lim oluvchining bilim olish tezligini, shaklini va usulini individual tarzda tanlash imkonini beradi. Gibrid modelning nazariy asoslari konstruktivizm tamoyillariga tayanadi. Konstruktivizmga ko‘ra, bilim shaxsning faol ishtiroki orqali shakllanadi. Shuning uchun talaba dars jarayonining markazida turadi, o‘qituvchi esa yo‘naltiruvchi rolini bajaradi.

Bundan tashqari, bu model zamonaviy ta’lim texnologiyalari, raqamli platformalar va interaktiv o‘quv muhiti bilan uzviy bog‘liq. Masalan, o‘quv jarayonida “Learning Management System” (LMS) platformalaridan keng foydalaniladi. LMS yordamida o‘qituvchi darslarni yuklaydi, topshiriqlarni yuboradi, testlarni baholaydi va talabalarning faoliyatini nazorat qiladi [4, 56-b.].

O‘quv resurslarini tashkil etishda strategik yondashuvlar

Gibrid ta’limni samarali tashkil etishda o‘quv resurslarining sifatli va tizimli bo‘lishi hal qiluvchi ahamiyatga ega. Quyidagi strategiyalar bu jarayonda muhim rol o‘ynaydi:

Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom kabi platformalar o‘qitish jarayonini soddalashtiradi, interaktivlikni oshiradi va talabaning darsga jalb qilinish darajasini ko‘taradi [5, 215-b.]. Resurslar modul shaklida tashkil etilganda, talaba o‘ziga mos tempda o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Har bir modul nazariy qism, amaliy topshiriq va test baholashdan iborat bo‘lishi kerak [6, 133-b.]. Multimedia materiallar bilan boyitish Videodarslar, infografikalar, ovozli izohlar va virtual laboratoriyalar bilimni chuqurroq o‘zlashtirishga yordam beradi [7, 98-b.]. Talabalarning faol ishtirokini ta’minlash uchun forumlar, chat xonalari va onlayn muhokama maydonlari yaratiladi. Bu ularning bilimini mustahkamlashga xizmat qiladi [8, 54-b.].

Gibrid ta’lim jarayonida faqat resurslar emas, balki pedagogik yondashuvlar ham katta ahamiyatga ega. Samaradorlikni oshiruvchi asosiy omillar quyidagilar: Pedagogik

kompetensiya: O‘qituvchining raqamli vositalardan to‘g‘ri foydalanish ko‘nikmasi [9, 223-b.]; Texnik infratuzilma: Internet sifati, kompyuter texnikasi, dasturiy ta’minotning barqarorligi; Motivatsiya: Talabada mustaqil o‘qishga bo‘lgan qiziqishni shakllantirish; Moslashuvchanlik: O‘quv jarayonini talabalar ehtiyojiga moslashtirish. Agar bu omillar e’tibordan chetda qolsa, gibrid ta’limning samaradorligi pasayadi. Shu bois strategik rejalashtirishda pedagogik va texnik jihatlar uyg‘un tarzda ko‘zda tutilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayev A. Gibrid ta’limning nazariy asoslari. – Toshkent: Fan nashriyoti, 2021. – 250 b.
2. Abdug‘aniyeva M. Ta’lim tizimida innovatsion yondashuvlar. – Samarqand: Zarafshon, 2020. – 220 b.
3. Axmedova Z. Zamonaviy ta’lim texnologiyalari. – Namangan: Ilm ziyo, 2022. – 310 b.
4. Eshboeva S. LMS tizimlari va ularning afzalliklari. – Toshkent: Oliy ta’lim, 2023. – 180 b.
5. Jo‘rayev M. Masofaviy ta’limda raqamli platformalar. – Buxoro: Ilmiy nashr, 2021. – 270 b.
6. Karimov Sh. Modulli ta’lim yondashuvlari. – Toshkent: Talqin, 2022. – 190 b.
7. Mamatqulova N. Multimedia va ta’lim samaradorligi. – Farg‘ona: Oqila, 2020. – 200 b.
8. Qodirova L. Interaktiv metodlar va ularning afzalliklari. – Toshkent: Barkamol avlod, 2021. – 150 b.